

Natura 2000 - 't Zwin en Kievittepolder

Voor Mens en Natuur

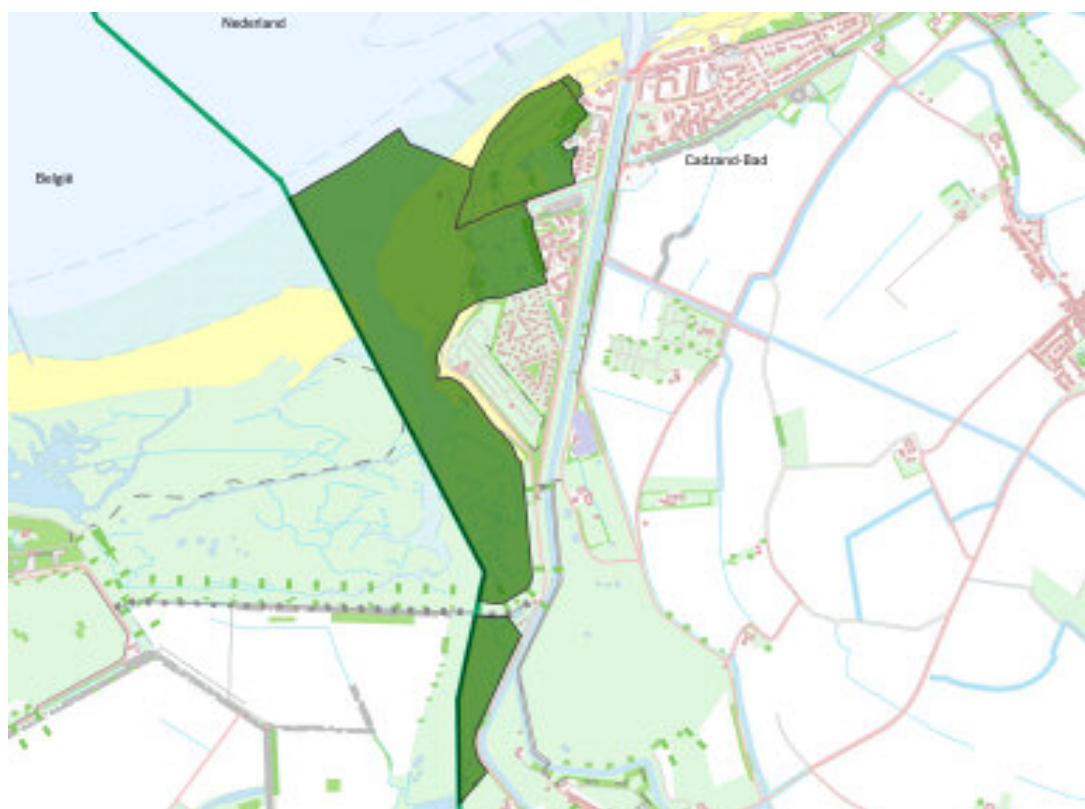
Om waardevolle natuur te koesteren en te versterken, werkt de Europese Unie een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden: Natura 2000. In Nederland worden 162 van deze Natura 2000-gebieden aangewezen. Daarvan liggen er 15 in Zeeland. Het gebied 't Zwin en Kievittepolder is er één van.

Om de unieke natuur van slikken, schorren en duinen met achterliggende polders voor de lange termijn te behouden, stelt de Provincie Zeeland een beheerplan op. Samen met alle betrokken in en om het gebied bekijkt ze welke maatregelen er nodig en mogelijk zijn.

Kenmerken van het gebied

Het Natura 2000-gebied 't Zwin en Kievittepolder bestaat uit vier deelgebieden: het Nederlandse deel van 't Zwin, de Zwinweide, de Kievittepolder en de Oudelandse Polder.

Het natuurgebied 't Zwin – op de grens van Vlaanderen en Nederland – ligt ingesloten tussen de duinen en een hoge dijk en is via een geul verbonden met de Noordzee. Hierdoor stroomt dagelijks veel zeewater binnen. Dit zorgt voor een uniek landschap van zandplaten, slikken en schorren met kreken waar veel bijzondere plantensoorten voorkomen. 't Zwin is daarmee een ideaal broedgebied voor veel vogelsoorten en een belangrijke rustplek voor trekvogels.

Begrenzing van het Natura 2000-gebied

Ten zuiden van 't Zwin, achter de zee-werende dijk, ligt de Zwinweide: een reliëfrijk grasland waar het zoute kwelwater uit 't Zwin aan de oppervlakte komt. Dat zorgt voor een bijzondere vegetatie. In het noordoosten van 't Zwin begint de Kievittepolder, met duinen en duingrasland met enkele veedrinkpoelen. De Noorddijk vormt de grens van deze polder. Daarachter ligt het gevarieerde landschap van de Oudelandse Polder, een vochtig grasland met reliëf, begroeid met planten en lage struiken.

Doelstellingen

Voor de bescherming van het landschap en de natuurwaarden van het gebied 't Zwin en Kievittepolder heeft het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in het ontwerp-aanwijzingsbesluit van september 2008 de volgende doelen geformuleerd:

Het behoud van areaal en de kwaliteit van de volgende leefgebieden ('habitat-typen'):

- Slik- en zandplaten die bij eb droogvallen
- Pionierbegroeiingen die van zout water houden, zoals zeekraal
- Slijkgrasvelden
- Schorren en zilte graslanden
- Wandelende duinen op de strandwal (witte duinen) en vastgelegde kustduinen met hun begroeiing (grijze duinen)
- Duinen met duindoorn

Het behoud van de aantallen en de kwaliteit van het leefgebied van drie diersoorten:

- Nauwe korfslak
- Kamsalamander (voor deze soort moet ook de kwaliteit van het leefgebied verbeterd worden)
- Kleine zilverreiger

Belangrijke factoren

Recreatie is een belangrijke factor bij de bescherming van de natuurwaarden van het hele gebied. De schoonheid van 't Zwin en van de aangrenzende duinen en polders trekt veel recreanten. Dat levert een spanningsveld op: mensen moeten van de natuur kunnen genie-

Kamsalamander

In de zoete kwelwaterpoelen in de binnen-duinrand leeft de kamsalamander. De kamsalamander is door de Europese Unie aangewezen als beschermde soort. Hij dankt zijn naam aan de getande rugkam die de mannetjes ontwikkelen in het voorjaar. Opvallend is ook de oranje buik met daarop een onregelmatig patroon van zwarte vlekken. In het beheerplan worden maatregelen opgenomen die het leefgebied van deze soort verbeteren.

ten, maar (te) veel recreatie maakt de natuur ook kwetsbaar.

De geul die 't Zwin met de Noordzee verbindt dreigt langzaam dicht te slibben. Het fraaie slikken- en schorregebied zou zo verloren kunnen gaan. Het terugdringen van de verzanding van de geul speelt daarom een belangrijke rol bij de bescherming van de natuur in 't Zwin.

In het beheerplan worden maatregelen geformuleerd die er voor zorgen dat natuur en recreatie duurzaam kunnen samengaan.

Natura 2000-beheerplan voor 't Zwin en Kievittepolder

Het opstellen van het beheerplan

Voor zeven Zeeuwse Natura 2000-gebieden stelt de Provincie Zeeland een beheerplan op. In dit beheerplan komt te staan welke doelen bereikt moeten worden en op welke manier. Het is daarmee een handleiding voor het toekomstige beheer van het gebied.

Voor de andere Natura 2000-gebieden in Zeeland stelt Rijkswaterstaat de beheerplannen op.

Bij de bescherming van de natuur worden ook andere maatschappelijke en economische belangen meegewogen. Om die goed in beeld te brengen raadt de Provincie Zeeland alle belanghebbenden bij het opstellen van het beheerplan. Dit gebeurt via een klankbordgroep en tijdens informatiebijeenkomsten voor omwonenden en andere geïnteresseerden.

De basis van het beheerplan is het aanwijzingsbesluit. In dit besluit heeft het ministerie van LNV de grenzen van het gebied vastgesteld en doelstellingen geformuleerd voor het behoud en de ontwikkeling van de natuur. In september 2008 kon op het ontwerp-aanwijzingsbesluit worden ingesproken. Na het definitieve aanwijzingsbesluit wordt het beheerplan afgerond. Uiteraard maakt ook het Belgische Zwin deel uit van het Natura 2000-netwerk. Een belangrijke opgave voor het beheerplan is daarom de afstemming van het beheer met het Belgische deel van 't Zwin.

De uitwerking van de doelstellingen in een beheerplan gaat in een aantal stappen. Die komen in grote lijnen overeen met de hoofdstukken van het uiteindelijke plan.

1. Inventarisatie van de huidige stand van zaken

Waar liggen de genoemde leefgebieden? Welke bodemtypen komen voor? Hoe zit de waterhuishouding in elkaar?

2. Vergelijking van de stand van zaken met de doelstellingen

Welke plaatsen bieden de beste omstandigheden voor behoud en ontwikkeling van de gewenste natuurwaarden?

3. Inventarisatie van het huidige gebruik

Welke partijen gebruiken het gebied en op welke manier? Welk effect heeft dit op de natuurwaarden?

4. Formuleren van maatregelen

Welke mogelijke maatregelen zijn er om de doelen te halen? Welke kiezen we? Hoe stemmen we de verschillende maatregelen op elkaar af?

Organisatie

Een *projectgroep* stelt het beheerplan op, waarbij Stichting Het Zeeuwse Landschap en het Belgische Agentschap voor Natuur en Bos als terreinbeheerders een belangrijke inhoudelijke bijdrage leveren.

De projectgroep overlegt regelmatig met een *klankbordgroep*. Daarin zitten gemeenten, particuliere grondeigenaren, ondernemers en organisaties op het gebied van landbouw, recreatie en toerisme en natuur en milieu. De leden van de klankbordgroep leveren een inhoudelijke bijdrage en bespreken de eerste versies van het beheerplan.

In de loop van het proces worden informatiebijeenkomsten georganiseerd.

Omwonenden en andere geïnteresseerden

kunnen daar informatie krijgen, vragen stellen en hun mening geven over het beheerplan en de toekomst van het gebied.

Wettelijk kader

- Het Natura 2000-netwerk omvat alle Europese gebieden die bescherming krijgen in het kader van de internationale Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn. Dat geldt ook voor 't Zwin en Kievittepolder. De doelen van deze richtlijnen zijn opgenomen in de Natura 2000-doelstellingen.
- De Kievittepolder is sinds 1975 beschermd natuurmonument. De doelen die daaraan verbonden waren blijven bestaan en worden in het beheerplan nader uitgewerkt.

Ontwikkelingsschets 2010

Vlaanderen en Nederland hebben via de Ontwikkelingsschets 2010 afgesproken dat het Schelde-estuarium veilig, toegankelijk en natuurlijk moet worden. Langs de Schelde worden in verschillende zones een aantal nieuwe natuurgebieden ingericht. De uitbreiding van 't Zwin is één van de projecten die hieruit voortkomen. Deze uitbreiding is van groot belang om het 't Zwin te kunnen behouden. Een deel van de Leopoldpolder zal daarom opnieuw worden ingericht als een intergetijdengebied (slikken en schorregebied).

Natura 2000 - 't Zwin en Kievittepolder

Samenstelling klankbordgroep

- Provincie Zeeland
- Provincie West Vlaanderen (België)
- Gemeente Sluis
- Gemeente Knokke (België)
- Waterschap Zeeuws-Vlaanderen
- MOW-Vlaanderen (België)
- Kamer van Koophandel
- Recron
- ANWB
- Horeca Nederland
- ZLTO
- Westtoer (België)
- Stichting Het Zeeuwse Landschap
- Agentschap Natuur en Bos (België)
- Vogelbescherming
- Natuurpunt (België)
- 't Duimpje
- Duinbehoud en Zeeuws Particulier Grondbezit

De kleine zilverreiger

Meer informatie

Over het proces en planning van het beheerplan: www.zeeland.nl/natura2000.
Over Natura 2000: www.natura2000.nl
U kunt ook contact opnemen met projectleider van de Provincie M. Kuzee,
telefoon: 0118-631989, e-mail: me.kuzee@zeeland.nl

COLOFON

Uitgave
Provincie Zeeland

Tekst
Communicatiebureau
de Lynx

Fotografie
R. van Biesbergen,
Mugmedia

Readshuei (Kamsalamander)
W. van der Loo (Zilverreiger)

Prepress en Print
Provincie Zeeland,
Afdeling I&D

Mei 2010